

მოქალაქეობა

საბაზო საფეხურის სტანდარტი

შესავალი

საბაზო საფეხურის „მოქალაქეობის“ სტანდარტი შედგება შემდეგი ნაწილებისგან:

- ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები
- ბ) სტანდარტის შედეგები მიმართულებების მიხედვით და შინაარსი;
- გ) საბაზო საფეხურის საკვანძო კითხვები;
- დ) მეთოდოლოგიური ორიენტირები;
- ე) შეფასება.

საგან „მოქალაქეობის“ ფარგლებში მოსწავლე გაეცნობა საზოგადოებას, რომელშიც ცხოვრობს; შეისწავლის ლოკალურ, სახელმწიფოებრივ და გლობალურ დონეზე მიმდინარე სოციალურ-პოლიტიკურ პროცესებს.

საგნის სწავლა-სწავლებისას მოსწავლე ჩართული იქნება სამოქალაქო აქტივობებში, რომლებიც მას შემენილი ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების საშუალებას მისცემს.

ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები

მოქალაქეობის სწავლა-სწავლება მიზნად ისახავს, მოსწავლეს:

- დაეხმაროს საკუთარი თავის საზოგადოების სრულუფლებიან წევრად აღქმაში;
- გააცნობიერებინოს, რომ მას შეუძლია და მართებს საკუთარ თემში/ მუნიციპალიტეტში/ სახელმწიფოში პოზიტიური ცვლილებების განხორციელება;
- ხელი შეუწყოს თანამშრომლობის, კონფლიქტის მართვის, განსხვავებული აზრის პატივისცემის, სამეწარმეო და ფინანსური უნარ-ჩვევების განვითარებაში;
- დაეხმაროს კანონის უზენაესობისა და დემოკრატიის პრინციპების გათავისებაში;
- ჩამოუყალიბოს საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობის კულტურა.

ამ მიზნებზე მუშაობით „მოქალაქეობა“ თავის წვლილს შეიტანს ეროვნული სასწავლო გეგმის მისიისა და მიზნებით გათვალისწინებული უნარებისა და ღირებულებების განვითარებასა და ჩამოყალიბებაში.

ბ) სტანდარტის შედეგები მიმართულებების მიხედვით და შინაარსი

სტანდარტის შედეგები პასუხობს შეკითხვას: რა უნდა შეეძლოს მოსწავლეს საგან „მოქალაქეობის“ ფარგლებში საბაზო საფეხურის ბოლოს. სასწავლო შედეგები საგნის სწავლა-სწავლების მიზნებიდან გამომდინარეობს. მათი საშუალებით მოსწავლეს განუვითარდება: კვლევის, არგუმენტირებული მსჯელობის, პრობლემის გადაჭრის, დროსა და სივრცეში ორიენტირების, მეწარმეობის,

კომუნიკაციის, თანამშრომლობის უნარები; ჩამოყალიბდება კრიტიკული აზროვნება, ეთიკისა და პასუხისმგებლობის გრძნობა.

შედეგები ჯგუფდება სამ მიმართულებად:

1. პიროვნული განვითარება და სოციალიზაცია;
2. ინიციატივა და მეწარმეობა;
3. სამოქალაქო მონაწილეობა და უსაფრთხოება.

სტანდარტის შინაარსი მოიცავს ცნებებს, თემებსა და საკითხებს.

ცნებების სახით განსაზღვრულია ის ცოდნა, რომელსაც მოსწავლე საგნის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს. ცნებები შედეგებთან ერთად უნდა დამუშავდეს შინაარსიან კონტექსტებში. ეს კონტექსტები **სავალდებულო თემების** სახითაა წარმოდგენილი.

თითოეულ თემას ახლავს საკითხები და შეფასების ინდიკატორები. **საკითხები** აკონკრეტებს თემის არსს, **შეფასების ინდიკატორები** კი განსაზღვრავს, თუ რა უნდა შეფასდეს კონკრეტულ თემაში (თითოეულ ინდიკატორს ახლავს შესაბამისი შედეგის ინდექსის ნომერი, რომელიც განსაზღვრავს, თუ რომელი შედეგიდან/შედეგებიდან გამომდინარეობს იგი).

სტანდარტის შედეგების ინდექსების განმარტება

სტანდარტში გაწერილ თითოეულ შედეგს წინ ინდექსი აქვს დართული. მაგ. **მოქ.საბ.1.**

„**მოქ**“ მიუთითებს საგანს – „მოქალაქეობა“;

„**საბ**“ – საფეხურს (საბაზო საფეხური), რომლის ბოლოსაც არის მისაღწევი შედეგი;

„**1**“ – შედეგის რიგს (1 = პირველი შედეგი).

მოქალაქეობის სტანდარტის შედეგები		
შედეგების ინდექსი	მიმართულება: პიროვნული განვითარება და სოციალიზაცია	ცნებები
	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:	
მოქ.საბ.1.	საკუთარი შეხედულებების, ქცევების შეფასება და კორექტირება, ემოციების მართვა (თვითრეფლექსია);	მე, პიროვნება
მოქ.საბ.2.	საკუთარი თავის საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფის (მაგალითად, სასკოლო თემის) წევრად აღქმა;	საზოგადოება, საზოგადოებრივი ჯგუფები
მოქ.საბ.3.	საკუთარი და სხვა ადამიანების უფლება-მოვალეობების გაცნობიერება და დაცვა;	ადამიანის უფლებები
მოქ.საბ.4.	დემოკრატიის პრინციპების ცხოვრებისეულ სიტუაციებთან დაკავშირება.	დემოკრატია, დემოკრატიის პრინციპები
	მიმართულება: ინიციატივა და მეწარმეობა	
	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:	

მოქ.საბ.5.	მოკლე და გრძელვადიანი მიზნების დასახვა; იდეების ჩამოყალიბება, ინიციატივის გამოვლენა და მისი განხორციელებისთვის საჭირო ნაბიჯების დაგეგმვა;	ინიციატივა, დაგეგმვა
მოქ.საბ.6.	მომავალი პროფესიის შერჩევისთვის საკუთარი შესაძლებლობების, მოთხოვნილებებისა და საჭიროებების გააზრება;	პროფესია
მოქ.საბ.7.	ასაკის შესაბამისი ფინანსური უნარ-ჩვევების (მაგ., პირადი ფინანსების პასუხისმგებლობით განკარგვა) გამოვლენა.	ფინანსები
	მიმართულება: სამოქალაქო მონაწილეობა და უსაფრთხოება	
	მოსწავლემ უნდა შეძლოს:	
მოქ.საბ.8.	სამოქალაქო აქტივობებში მონაწილეობის საფუძველზე საკუთარი ჩართულობისა მნიშვნელობის გაცნობიერება და დემოკრატიის პრინციპების საფუძველზე მოქმედების საჭიროების დანახვა;	მონაწილეობა
მოქ.საბ.9.	საზოგადოებისთვის აქტუალური პრობლემების ამოცნობა და საკუთარი ჩართულობით მათ გამოსწორებაზე ზრუნვა;	სამოქალაქო მონაწილეობა
მოქ.საბ.10.	მდგრადი განვითარების პრინციპების გააზრება და მათ საფუძველზე მოქმედება;	მდგრადი განვითარება
მოქ.საბ.11.	ცხოვრებისეულ და საგანგებო (ბუნებრივი და ტექნოგენური მიზეზებით გამოწვეულ) ვითარებაში უსაფრთხოების წესების დაცვით მოქმედება;	სამოქალაქო უსაფრთხოება
მოქ.საბ.12.	სხვადასხვა ინტერესთა ჯგუფებთან და სახელმწიფო უწყებებთან თანამშრომლობა (ინფორმაციის მოპოვება, ლობირება, ადვოკატირება, ადვოკატირების გზით ხელისუფლების ანგარიშვალდებულება და მონიტორინგი);	ადვოკატირება, ლობირება
მოქ.საბ.13.	საკუთარი გადაწყვეტილებების/შეხედულებების უმთავრესი სამართლებრივი დოკუმენტების საფუძველზე დასაბუთება.	სამართლებრივი დოკუმენტები

სავალდებულო სასწავლო თემები	ცნებები, რომლებიც თითოეულ თემაში უნდა დამუშავდეს
VII კლასი თემატური ბლოკი: ინდივიდი და საზოგადოება	მე, პიროვნება საზოგადოება
1. თემი, რომელშიც ვცხოვრობთ	საზოგადოებრივი ჯგუფები
2. სასკოლო გარემო/სასკოლო საზოგადოება	ადამიანის უფლებები
3. ჯანსაღი ცხოვრება	დემოკრატია, დემოკრატიის პრინციპები
4. ბუნებრივი გარემოსა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა	ინიციატივა, დაგეგმვა
5. ეკონომიკური ურთიერთობები თემში	პროფესია
VIII კლასი თემატური ბლოკი: მოქალაქე და სახელმწიფო	ფინანსები
1. ადგილობრივი თვითმმართველობა	მონაწილეობა
2. ცენტრალური ხელისუფლება	სამოქალაქო მონაწილეობა
3. ეკონომიკა და სახელმწიფო	

IX კლასი	მდგრადი განვითარება
თემატური ბლოკი: მოქალაქე და გლობალური პროცესები	სამოქალაქო უსაფრთხოება
1. სამშვიდობო პროცესები	ადვოკატირება, ლობირება
2. გარემოს დაცვა	სამართლებრივი დოკუმენტები
3. ეკონომიკა და გლობალური პროცესები	

VII კლასი

თემატური ბლოკი: ინდივიდი და საზოგადოება

სასწავლო თემა: თემი, რომელშიც ვცხოვრობთ

საკითხთა მინიმუმი:

1. დაწერილი და დაუწერილი წესები;
2. არასრულწლოვანი და დანაშაული;
3. საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოება.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- თემში არსებული სოციალური და ინფრასტრუქტურული პრობლემების იდენტიფიცირება. საკუთარი ჩართულობით მათ გადაჭრაზე ზრუნვა (მოქ.საბ. 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);
- სათემო აქტივობების დაგეგმვისას განსხვავებული შეხედულებების ადამიანებთან თანამშრომლობა. თემში მცხოვრები ყველა ადამიანის ინტერესის გათვალისწინება (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12);
- პირადი და სათემო აქტივობების დაგეგმვისა და განხორციელებისას მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინებით მოქმედება (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12).

სასწავლო თემა: სასკოლო გარემო / სასკოლო საზოგადოება

საკითხთა მინიმუმი:

1. უსაფრთხო სკოლა;
2. სკოლა და მისი სტრუქტურა.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- სკოლაში არსებული სოციალური და ინფრასტრუქტურული პრობლემების იდენტიფიცირება. საკუთარი ჩართულობით მათ გადაჭრაზე ზრუნვა (მოქ.საბ. 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);
- სასკოლო თვითმმართველობაში მონაწილეობა. სკოლაში არსებულ სხვა სტრუქტურულ ერთეულებთან (მაგალითად, სამეურვეო საბჭოსთან) თანამშრომლობა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 13);
- სასკოლო აქტივობების დაგეგმვისას განსხვავებული შეხედულებების ადამიანებთან თანამშრომლობა და მათი ინტერესების გათვალისწინება (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12);
- პირადი და სასკოლო აქტივობების დაგეგმვისას მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინებით მოქმედება (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12).

სასწავლო თემა: ჯანსაღი ცხოვრება

საკითხთა მინიმუმი:

1. გენმოდულიციური პროდუქცია;
2. გარდატეხის ასაკი.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- პირადი ჰიგიენისა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის დაცვის საჭიროებაზე მსჯელობა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10);
- საკუთარი ფიზიკური აქტივობებისა და ჯანსაღი კვების რეჟიმის დაგეგმვა (მოქ.საბ. 1, 3, 5, 7, 8, 10);
- ადამიანზე და საზოგადოებაზე ადიქციის სხვადასხვა ფორმების მავნე ზემოქმედების შედეგების გაანალიზება (მოქ.საბ. 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12);
- საკანონმდებლო დოკუმენტებზე დაყრდნობით იმის გაანალიზება, თუ როგორ შეიძლება გახდეს ადრეული ქორწინება ადამიანის უფლებათა დარღვევის საფუძველი და მისი პიროვნული განვითარებისთვის ხელისშემშლელი ფაქტორი (მოქ.საბ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13).

სასწავლო თემა: ბუნებრივი გარემოსა და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა

საკითხთა მინიმუმი:

1. ვანდალიზმი;
2. ბრაკონიერობა.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საჭიროების დასაბუთება (მოქ.საბ. 3, 4, 7, 9, 10, 11, 13);
- საკუთარ დასახლებაში/ რეგიონში არსებული ეკოლოგიური, გარემოსდაცვითი, კულტურულ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული პრობლემების იდენტიფიცირება; საკუთარი ჩართულობით მათ გადაჭრაზე ზრუნვა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12);
- ეკოლოგიური, გარემოსდაცვითი, კულტურულ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული პრობლემების ანალიზისას მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინება (მოქ.საბ. 3, 4, 9, 10, 11, 13).

სასწავლო თემა: ეკონომიკური ურთიერთობები თემში

საკითხთა მინიმუმი:

1. ფული და ბარტერი;
2. ინვესტიციები ჩვენს გარშემო.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- კონკრეტული მიზნების შესაბამისად პირადი ბიუჯეტის დაგეგმვა (მოქ.საბ. 1, 3, 5, 6, 7, 10);
- გააანალიზოს, თუ რას (ნივთები, სერვისი) და როგორ ცვლიან ადამიანები; რა ლოგიკით იღებენ ამა თუ იმ ფინანსურ გადაწყვეტილებას (მოქ.საბ. 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);
- გააანალიზოს, თუ როგორ ყალიბდება ბაზარი ცალკეული ადამიანების ეკონომიკური აქტივობის შედეგად (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12).

თემატური ბლოკი: მოქალაქე და სახელმწიფო

<p>სასწავლო თემა: ადგილობრივი თვითმმართველობა</p> <p>საკითხთა მინიმუმი:</p> <p>1. თვითმმართველობის არჩევნები.</p>
<p>შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</p> <ul style="list-style-type: none">• მუნიციპალიტეტში არსებული სოციალური და ინფრასტრუქტურული პრობლემების იდენტიფიცირება. საკუთარი ჩართულობით მათ გადაჭრაზე ზრუნვა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);• სათემო აქტივობების დაგეგმვისას მუნიციპალურ ორგანოებთან თანამშრომლობა. თემში მცხოვრები ყველა ადამიანის ინტერესის გათვალისწინება (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13);• ადგილობრივ თვითმმართველობაში მონაწილეობისას მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინება (მოქ.საბ. 1, 3, 4, 10, 11, 12, 13).

<p>სასწავლო თემა: ცენტრალური ხელისუფლება</p> <p>საკითხთა მინიმუმი:</p> <ol style="list-style-type: none">1. კანონის უზენაესობა;2. საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნები;3. მასმედია - „მეოთხე ხელისუფლება“;4. საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოება.
<p>შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</p> <ul style="list-style-type: none">• სახელმწიფოში არსებული სოციალური და ინფრასტრუქტურული პრობლემების იდენტიფიცირება. საკუთარი ჩართულობით მათ გადაჭრაზე ზრუნვა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);• სათემო აქტივობების დაგეგმვისას ცენტრალური ხელისუფლების ორგანოებთან თანამშრომლობა (მოქ.საბ. 1, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13);• პოლიტიკური პროცესების გაანალიზება მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინებით (მოქ.საბ. 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13).

სასწავლო თემა: ეკონომიკა და სახელმწიფო

საკითხთა მინიმუმი:

1. ბანკი;
2. დაზღვევა.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- მომხმარებლის უფლებების გაანალიზება და დაცვა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);
- ფინანსური გადაწყვეტილებების განხილვისას მდგრადი განვითარების პრინციპების გათვალისწინება (მოქ.საბ. 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13);
- გაანალიზოს, თუ როგორ იგეგმება სახელმწიფო ბიუჯეტი, რა ლოგიკით მიიღება ესა თუ ის ფინანსური გადაწყვეტილება (მოქ.საბ. 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13).

IX კლასი

თემატური ბლოკი: მოქალაქე და გლობალური პროცესები

სასწავლო თემა: სამშვიდობო პროცესები

საკითხთა მინიმუმი:

1. საერთაშორისო საფრთხეები (ტრეფიკინგი, ფუნდამენტალიზმი, ტერორიზმი);
2. საქართველო სამშვიდობო მისიებში.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- საერთაშორისო საფრთხეების იდენტიფიცირება. მათი გადაჭრის გზებზე მსჯელობა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);
- სამშვიდობო პროცესების გაანალიზება მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინებით (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 10, 11, 13).

სასწავლო თემა: გარემოს დაცვა

საკითხთა მინიმუმი:

1. კლიმატის ცვლილება;
2. მწვანეთა მოძრაობა;
3. ენერჯის ალტერნატიული წყაროები.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის საჭიროების დასაბუთება (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13);
- მსოფლიოში არსებული ეკოლოგიური, გარემოსდაცვითი, კულტურულ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული პრობლემების ყოველდღიურ ცხოვრებასთან დაკავშირება; საკუთარი ჩართულობით მათ გადაჭრაზე ზრუნვა (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13);
- ეკოლოგიური, გარემოსდაცვითი, კულტურულ მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული პრობლემების ანალიზისას მდგრადი განვითარებისა და დემოკრატიის პრინციპების გათვალისწინება (მოქ.საბ. 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13).

სასწავლო თემა: ეკონომიკა და გლობალური პროცესები

საკითხთა მინიმუმი:

1. ქველმოქმედება;
2. ფინანსური თაღლითობა.

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- საერთაშორისო ვაჭრობისა და ეკონომიკური ინტეგრაციის დადებითი და უარყოფითი მხარეების გაანალიზება (მოქ.საბ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13);
- დაახასიათოს გლობალური ეკონომიკის თავისებურებები, დაუკავშიროს იგი ყოველდღიურ ცხოვრებას (მოქ.საბ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13).

გ) საფეხურებრივი საკვანძო კითხვები

საფეხურებრივი საკვანძო კითხვები სტანდარტის ცნებებს აკავშირებს შედეგებთან.

- რატომ სჭირდება ინდივიდს საზოგადოება და საზოგადოებას კი – ინდივიდი?
- რატომ არის მოვალეობები ადამიანის უფლებების განუყოფელი ნაწილი?
- როგორ შეუძლია ერთ ადამიანს საზოგადოებისთვის საჭირო და მნიშვნელოვანი ცვლილებების განხორციელება?
- რატომ და როგორ უნდა ვიზრუნოთ ჩვენს ქალაქში (დაბაში, რეგიონში) პრობლემების მოგვარებაზე/ არსებული მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე (მაგ., უსაფრთხო გარემოს შექმნაზე)?
- როგორ ვიურთიერთო სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ინსტიტუტებთან?
- რატომ სჭირდება მოქალაქეს კანონების ცოდნა?
- როგორ უნდა ვიქცეოდე, რომ ჩვენი სახელმწიფოს ღირსეული მოქალაქე ვიყო?

დ) მეთოდოლოგიური ორიენტირები

სტანდარტის ამ ნაწილში განსაზღვრულია, თუ რა პრინციპების საფუძველზე უნდა წარიმართოს სწავლა-სწავლების პროცესი. ასევე, მოცემულია მოკლე ინსტრუქციები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა დაიგეგმოს კონკრეტული სასწავლო ერთეულის – თემის სწავლა-სწავლება.

საგნის სწავლა-სწავლება უნდა წარიმართოს შემდეგი პრინციპების დაცვით:

- ა) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს მოსწავლეთა შინაგანი ძალების გააქტიურებას.
- ბ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნის ეტაპობრივად კონსტრუირებას წინარე ცოდნაზე დაფუძნებით.
- გ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნათა ურთიერთდაკავშირებას და ორგანიზებას.
- დ) სწავლა-სწავლება უნდა უზრუნველყოფდეს სწავლის სტრატეგიების დაუფლებას (სწავლის სწავლა).
- ე) სწავლა-სწავლება უნდა მოიცავდეს ცოდნის სამივე კატეგორიას: დეკლარატიულს, პროცედურულსა და პირობისეულს.

საგნობრივი შედეგების გარდა, სწავლა-სწავლებისა და შეფასების სამიზნედ უნდა იქცეს ასევე შემდეგი გამჭოლი უნარები და ღირებულებები:

ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება	<ul style="list-style-type: none">• კომუნიკაციის, პრობლემის გადაჭრისა და შემოქმედებითი პროცესის ხელშეწყობის მიზნით ტექნოლოგიების გამოყენება;• ახალი ცოდნის კონსტრუირება ტექნოლოგიების გამოყენებით.
წიგნიერება	<ul style="list-style-type: none">• ზეპირი და წერიტი მეტყველების გზით ინფორმაციის მიღების, დამუშავების, გააზრების, სისტემაში მოყვანის და წარდგენა-გაზიარების უნარი.

წლიური პროგრამისა და სასწავლო თემის აგების პრინციპები

ეროვნული სასწავლო გეგმის საფეხურებრივი საგნობრივი სტანდარტები განსაზღვრავს სავალდებულო საგნობრივ მოთხოვნებს (რა უნდა შეეძლოს და რა უნდა იცოდეს მოსწავლეს). მათზე დაყრდნობით იგეგმება წლიური პროგრამები, რომლებიც გვიჩვენებს სტანდარტის მოთხოვნათა რეალიზების გზებს.

წლიური პროგრამები უნდა დაიგეგმოს სავალდებულო სასწავლო თემების საშუალებით. სასწავლო თემა წამოადგენს ფუნქციურ კონტექსტს, რომელიც სტანდარტის ნაწილების ინტეგრირებულად და ურთიერთდაკავშირებულად სწავლების საშუალებას იძლევა. რამდენადაც შედეგები საგნის სწავლების გრძელვადიან მიზნებს წარმოადგენს, **თითოეული თემის ფარგლებში სტანდარტის ყველა შედეგი უნდა დამუშავდეს**. მაშასადამე, სასწავლო თემების ცვლით შეიცვლება კონტექსტები, მაგრამ არ შეიცვლება სწავლის მიზნები, რომლებიც სტანდარტის შედეგების სახითაა ფორმულირებული (შედეგი თავისთავად არ წარმოადგენს დამოუკიდებელ სასწავლო ერთეულს - თემას).

სასწავლო თემა იგეგმება შემდეგი კომპონენტის გამოყენებით:

სასწავლო თემა (მაგ.,) საკითხები
თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები
საკვანძო შეკითხვები
აქტივობები
იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის
შეფასების ინდიკატორები
მკვიდრი წარმოდგენები

როგორ აიგება თემა?

სასწავლო თემის ასაგებად უმთავრეს ერთეულს ცნებები წარმოადგენს. ისინი სტანდარტში სავალდებულო სახითაა განსაზღვრული. აღნიშნულ ცნებებზე დაყრდნობითა და სტანდარტის შედეგების მოთხოვნათა გათვალისწინებით გამოიყოფა თემის ასაგებად საჭირო კომპონენტები: **მკვიდრი წარმოდგენები, საკვანძო შეკითხვები და შეფასების ინდიკატორები**. თემის სწავლების ეტაპები ცნებებისა და საკვანძო კითხვების მეშვეობით განისაზღვრება.

თემის სწავლა-სწავლების დასაგეგმად ასევე მნიშვნელოვანია განისაზღვროს იდეები შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებებისთვის, რადგან მხოლოდ კომპლექსური დავალებების საშუალებით შეიძლება გამოვლინდეს, რამდენად დაეუფლა მოსწავლე თემის ფარგლებში ასათვისებელ ცოდნა-უნართა ერთობლიობას და რამდენად ახერხებს მათ ფუნქციურად გამოყენებას.

ამის შემდეგ შეირჩევა თემის დასამუშავებლად საჭირო საგნობრივი საკითხები და რესურსები.

ნაბიჯი 1. მკვიდრი წარმოდგენების დადგენა.
ნაბიჯი 2. თემატური საკვანძო კითხვების დასმა.
ნაბიჯი 3. შეფასების ინდიკატორების განსაზღვრა.
ნაბიჯი 4. შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებების შემუშავება.
ნაბიჯი 5. საგნობრივი თემატური საკითხებისა და რესურსების შერჩევა.
ნაბიჯი 6. აქტივობებისა და მიმდინარე დავალებების განსაზღვრა და დაგეგმვა.

ე) შეფასება

სტანდარტის ამ ნაწილში წარმოდგენილია შეფასების პრინციპები. საკლასო შეფასება უნდა შეესაბამებოდეს ეროვნული სასწავლო გეგმის პირველი კარის მე-7 თავში განსაზღვრულ შეფასების პრინციპებს, მიზნებსა და ამოცანებს.

სწავლის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშესაწყობად უპირატესი ადგილი უნდა მიენიჭოს განმავითარებელ შეფასებას, რომელიც მოსწავლეს თავისსავე წინარე შედეგებთან მიმართებით აფასებს, ზომავს მის ინდივიდუალურ წინსვლას, რითაც მას ცოდნის ეტაპობრივი კონსტრუირების საშუალებას აძლევს.

მნიშვნელოვანია, მოსწავლე თავად იყოს ჩართული განმავითარებელ შეფასებაში. სწავლის პროცესის შეფასება მოსწავლეს გამოუმუშავებს დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევებს, დაეხმარება სწავლის სტრატეგიების ათვისებაში, საშუალებას მისცემს, გაცნობიერებულად შეუწყოს ხელი საკუთარ წინსვლასა და წარმატებას. შეფასებაში ჩართვის ძირითად მიზანს წარმოადგენს მოსწავლის გათვითცნობიერება სწავლის პროცესებში, რაც მას ამ პროცესების გააზრებულად და დამოუკიდებლად მართვას შეასწავლის. მაგალითად, თუ მოსწავლე კარგად გაიაზრებს აქტივობის მიზანსა და ამ მიზნის წარმატებით მიღწევის კრიტერიუმებს (მოსწავლისათვის განკუთვნილი კრიტერიუმები ნათლად ფორმულირებული და შეზღუდული რაოდენობის უნდა იყოს), იგი უკეთ დაინახავს იმ ნაბიჯებს, რომლებიც უნდა გადადგას სასურველი შედეგის მისაღწევად და უფრო გააზრებულად წარმართავს მიზნისაკენ მიმავალ

პროცესებს. თუ აქტივობის დასრულებისას მას ვთხოვთ, გააანალიზოს განვლილი გზა - რა ნაბიჯები გადადგა, რა შედეგს მიაღწია, რა მიდგომა გამოიყენა, კიდევ რომელი მიდგომის გამოყენება შეიძლებოდა ან აჯობებდა, რამ შეუქმნა პრობლემა, რა გაუჭირდა ან ვერ გადაჭრა და რატომ, რა გაუადვილდა, რამ შეუწყო ხელი წარმატებაში და სხვ., ეს ხელს შეუწყობს მისი სწავლის ქმედუნარიანობის გაზრდას.

საგან „მოქალაქეობაში“ განმსაზღვრელი შეფასება ეხება მხოლოდ შემაჯამებელ დავალებებს, განმავითარებელი შეფასება კი მიმდინარე (საკლასო და საშინაო) და შემაჯამებელ დავალებებს.

	განმავითარებელი შეფასება	განმსაზღვრელი შეფასება
მიმდინარე (საკლასო და საშინაო) დავალებები	მიმდინარე განმავითარებელი შეფასება	
შემაჯამებელი დავალებები	შემაჯამებელი განმავითარებელი შეფასება	შემაჯამებელი განმსაზღვრელი შეფასება

შემაჯამებელი (განმავითარებელი და განმსაზღვრელი) შეფასება

შემაჯამებელი შეფასებისათვის გამოიყენება კომპლექსური, კონტექსტის მქონე დავალებები, რომელთა შესრულება მოითხოვს სტანდარტით განსაზღვრული ცოდნისა და უნარების ინტეგრირებულად და ფუნქციურად გამოყენებას. ამ დავალებათა შესაფასებლად შეფასების რუბრიკა, ანუ კრიტერიუმების ბადე გამოიყენება.

მოსწავლეს თითოეული სასწავლო თემის დამუშავების შემდეგ ევალება შემაჯამებელი დავალების წარმოდგენა. მაშასადამე, შემაჯამებელი დავალებების მინიმალური რაოდენობა წლის განმავლობაში სავალდებულო სასწავლო თემების რაოდენობას ემთხვევა.

ტიპობრივი დავალებები შემაჯამებელი შეფასებისათვის

სტანდარტში შემოთავაზებულია ტიპობრივ დავალებათა ფართო არჩევანი. შემაჯამებელი შეფასებისათვის მასწავლებელი და/ან მოსწავლე შეარჩევს დავალების სასურველ ტიპს/ტიპებს:

ქვემოთ გთავაზობთ სტანდარტით გათვალისწინებულ ტიპობრივ შემაჯამებელ დავალებათა ნუსხას. მოსწავლეზე და/ან მასწავლებელზე დამოკიდებული თუ რომელ დავალებას/ დავალებებს შეარჩევს.

- სოციალური პრობლემის გადაჭრაზე ორიენტირებული პროექტი;
- ადვოკატირებაზე ორიენტირებული პროექტი;
- საზოგადოების ინფორმირებაზე ორიენტირებული პროექტი;
- ქველმოქმედების მიზნით განხორციელებული პროექტი.

მოთხოვნები, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს შემაჯამებელი განმსაზღვრელი შეფასებისათვის განკუთვნილი დავალება:

- დავალების თითოეულ ტიპს უნდა ახლდეს თავისი შეფასების რუბრიკა;

